

କେ. ସି. ସିଂହ ଦେଓ

ବନାମ

ନୀଳାଦ୍ରି ସାହୁ (ମୃତ) ଆଇନଗତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା

ମଇ 12, 1999

[ଏସ୍. ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବାବୁ ଏବଂ ଏସ୍. ଏନ୍. ପୁକନ୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସ୍ଵୟ ।]

ଓଡ଼ିଶା ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1960-ଧାରା 4(1) (h)-ରୟତ-ଦାବି ସ୍ଥିତି-ନିହିତ ଭୂମି-ଏହି ରୟତ ଅଧିକାରକୁ ଅର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଭୂମି ଦଖଲ ଏକ ସର୍ତ୍ତ-ଦଖଲ ତାରିଖ-କୁହାଯାଇଛି ଯେ ତାଙ୍କର ରୟତ ଅଧିକାର ପାଇଁ ସେହି ଲୋକ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ଦାବିର ପ୍ରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1960 ର ଧାରା 4 (1) (ଏଚ) ଅଧୀନରେ ରୟତ ଭାବରେ ଘୋଷଣା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, 1951 ଦ୍ଵାରା ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ନିହିତ ଜମିକୁ ତା 1-6-1953 ରିଖ ଠାରୁ ସମସ୍ତ ବାଧାରୁ ମୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ଆଧାରରେ ଆବେଦନକାରୀ ଆପଣ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜମି ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀ ଜଣେ ନ୍ୟାସୀ ଥିଲେ । ରାଜସ୍ଵ ଅଧିକାରୀ ଉଭୟ ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଜମିର ଦଖଲ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ, ଏହାକୁ ଏକ ନ୍ୟାସୀ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବାକୁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ । ଆବେଦନରେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ 1960 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) (h) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପରେ ରାଜସ୍ଵ ପର୍ଷଦର ତଥ୍ୟ ସହିତ ସହମତ ହୋଇନଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନ୍ୟସ୍ତ ତାରିଖରେ ଜମି ଦଖଲକୁ ଏକ ରୟତ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ବିରୋଧରେ ଏହି ଆବେଦନ ଆଗତ କରାଯାଇଛି ।

ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

କହିଛନ୍ତି ଯେ: ଓଡ଼ିଶା ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ ଧାରା 4ର ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (h) ଅନୁଯାୟୀ ରୟତ ମାନ୍ୟତା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଜମି ଏକ ନିହିତ ଜମିଦାରୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏପରି ଜମି ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ (a) ଜମି ଧାରଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କୃଷି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷ କରୁଥିବା ଜଣେ ଅସ୍ଥାୟୀ ପକ୍ଷଧାରୀ କିମ୍ବା (b) ଅସ୍ଥାୟୀ ପକ୍ଷଧାରୀ ଅଧୀନରେ ମଧ୍ୟସ୍ତ କିମ୍ବା ତୁରନ୍ତ ଏହାକୁ ଧାରଣ କରନ୍ତି କିମ୍ବା (c) ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ଵାର୍ଥରେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ, ଜମି ଦଖଲ ପାଇଁ ଏପରି ରୟତ ଅଧିକାର ହାସଲ କରିବା ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଅଟେ ।

1.2. 1951 ମସିହାର ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ହାରା, ଜମି ଉପରେ ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥିକ ଅଧିକାର, ମାଲିକାନା ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ଅଧିକାର ସବୁ ବାଧାରୁ ମୁକ୍ତ ଥିଲା । ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପରେ ଏପରି ଜମିକୁ ନିହିତ ଜମି କୁହାଯାଇଥିଲା । ଏହି ମାମଲାରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ ଉକ୍ତ ଜମି ଏକ ନିହିତ ଜମି ।

1.3. 1951 ମସିହାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପରେ, ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଏହି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମ ମୁଖବନ୍ଧରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚତ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମିର କୃଷି ସଂସ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧିନିୟମ ଏକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ମୂଲ୍ୟ ଭାବେ ଏହାକୁ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ମଧ୍ୟସ୍ଥିକ ଅଧିକାର ଉଚ୍ଛେଦ ହେବା ପରେ ଜମି ଉପରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଅଧିକାର ଦେବା ପାଇଁ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକୃତରେ ଜମିର ଭୌତିକ ଦଖଲରେ ନାହାଁନ୍ତି, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ରୟତ ଅଧିକାର ଦାବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ର ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (h) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ରୟତ ମାନ୍ୟତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ବିଚାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦଖଲ କରିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ ।

1.4. ଦଖଲ କରିବାର ତାରିଖ ତାଙ୍କ ରୟତି ଅଧିକାରର ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଦାବି କରିବାର ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ଏବଂ ଏହି ତାରିଖ ଅଧିନିୟମ 4 ର ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯିବ ।

ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର: ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 10361/1996

ତା 24.12.86 ରିଖ ରେ ଓ.ଜେ.ସି. ସଂଖ୍ୟା 602/1978 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଆସିଛି ।

ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ଜନରଞ୍ଜନ ଦାସ ।

ପି. ଏନ୍. ମିଶ୍ର, (ଏସ୍. ମିଶ୍ର) ସୁଶ୍ରୀ ରେଖା ପଲ୍ଲୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ଆର୍. ଏସ୍. ଜେନା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ରାୟ **ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏସ୍. ଏନ୍. ପୁକନଙ୍କ** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଓ.ଜେ.ସି. ସଂଖ୍ୟା 602/1978 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହୋଇଛି । ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଓଡ଼ିଶା ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ (ସଂକ୍ଷେପରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ) ର ଧାରା 4 (1) (h) କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପରେ ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଷଦର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସହିତ ସହମତ ହୋଇନଥିଲେ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟସ୍ତ ହେବ ତାରିଖରେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମି ଦଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏକ ରୟତ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ କୁହାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1,2 ଏବଂ 3ଙ୍କ ପଦ୍ମପୁର ଗ୍ରାମର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପ୍ଲଟ୍ ସଂଖ୍ୟା 719, 915, 804, 805, 297, 266 ଏବଂ 957 ପାଇଁ ଅଧିନିୟମ ଧାରା 4 (1) (h) ଅନୁଯାୟୀ ରୟତ ଭାବରେ ଘୋଷଣା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ରୁହନ୍ତି । ଏହି ଗ୍ରାମ ବତଗଡ଼ ଜମିଦାରୀର ଏକ ଅଂଶ ଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀ ଉଲ୍ଲେଦ, 1951 (ସଂକ୍ଷେପରେ 1951 ଅଧିନିୟମ) ଦ୍ୱାରା ଏହି ଭୂସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଉଲ୍ଲେଦ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମି ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱରୁ 01.06.1993 ମସିହାଠାରୁ ମୁକ୍ତ ଥିଲା । ରୟତ ଭାବେ ଘୋଷିତ ହେବା ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ଆବେଦନରେ, ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ନ୍ୟାସୀ ଏହି ଆଧାରରେ ଆପଣ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ଜମି ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀ ଜଣେ ନ୍ୟାସୀ ଥିଲେ । ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏଠାରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଜମିର ଦଖଲକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟ ଏହା ଏକ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ଉଭୟ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀ 1951 ମସିହାର ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାସୀ, ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀର ଉଲ୍ଲେଦ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବଂଶାନୁଗତ ନ୍ୟାସୀ ଭାବେ ଦାବି କରିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା । ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆଳ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1, 2 ଏବଂ 3 ବିଷୟରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ନିଜ ଦଖଲ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ରୟତ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଷଦକୁ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପର୍ଷଦ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 3ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସହିତ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

1951 ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଏକ ନ୍ୟାସ ଉପରେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକୃତିର ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଷଦଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 3 କ୍ ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆପଣି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

(1) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଧାରା 4(1)(h) ଅନୁଯାୟୀ, 'ରୟତ' ର ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଜମି ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ତାରିଖରେ ଜମି ଧାରଣ କରିବେ ବୋଲି ଉପରୋକ୍ତ ଉପଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ, ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଷଦଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆଇନର ବିପରୀତ ଥିଲା ।

(2) ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜଣେ ରୟତ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା (i) ଜମି ଏକ ନିହିତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଅଛି (ii) ଏପରି ଜମି ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି ଏବଂ (iii) (କ) ଜମି ଧାରଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କୃଷି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ପଟାଧାରୀ, କିମ୍ବା (ଖ) ଏହିପରି ଅସ୍ଥାୟୀ ପଟାଧାରୀ ଅଧୀନରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ କିମ୍ବା ତୁରନ୍ତ ଧାରଣ କରନ୍ତି କିମ୍ବା (ଗ) ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି ।

ବାସ୍ତବ ଦିଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଏହି ଘୋଷଣାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସଂଖ୍ୟା 719 ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ରାୟତ । ସର୍ବେ ନମ୍ବର 957,804 ଏବଂ 805 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାୟତ ଘୋଷଣା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସର୍ବେ ନମ୍ବର 915,266 ଏବଂ 297 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଷଦ୍ୱାରା ବିଷୟକୁ ନୂତନ ଭାବରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଆମେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଜନରଞ୍ଜନ ଦାସ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ପି. ଏନ୍. ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ।

ଆମେ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯଥା ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (h) ଏବଂ ଧାରା 4 ର ଉପଧାରା (2), (3) ଏବଂ (4) କୁ ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧୃତ କରୁଛୁ:

"4.ରାୟତ-(1) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାୟତ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେବେ, ଯଥା:

(a).....

(b)

(1)(h)- ଉପ-ଧାରା (2), (3) ଏବଂ (4) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ କୃଷି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ନିହିତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ପକ୍ଷାଧାରୀ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଭାବରେ କିମ୍ବା ତୁରନ୍ତ ଏହିପରି ଅସ୍ଥାୟୀ ପକ୍ଷାଧାରୀଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହିପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି ।

ଉଲ୍ଲେଖାଥାଉକି, ଏହି ଖଣ୍ଡର କୌଣସି ବିଷୟ ଚାର କିମ୍ବା ଦିୟାର ଜମି କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚବନ୍ଦୀ ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ଅନୁରୂପ ଅନ୍ୟ ରୀତିନୀତି ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମି ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ

(i).....

(2)-- ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀ, ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (h) ରେ ସୂଚିତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମ ଏବଂ ପଦ୍ଧତିରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ନବେ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଏପରି ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ଅନୁମତି ଦେଉଥିବା ତିରିଶ ଦିନରୁ ଅଧିକ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ, ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଚଢ଼ଚଢ଼ ପରେ ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ ଯେ ଉକ୍ତ ଖଣ୍ଡରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ତୁରନ୍ତ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଏକ ରାୟତ ଧାରୀ ହେବେ ଯାହା ଆଦେଶ ତାରିଖ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ଆରମ୍ଭରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ।

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଉକ୍ତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି, ଓଡ଼ିଶା ଭୂସଂସ୍କାର (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1966 (1967 ର ଅଧିନିୟମ 8) ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ଠାରୁ ନବେ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏହିପରି ଆବେଦନ କରିପାରିବେ:

ଆହୁରି ଉଲ୍ଲେଖଥାଉ କି ଉପରୋକ୍ତ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏହି ଉପ-ଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କୌଣସି ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେ ଓଡ଼ିଶା ଭୂସଂସ୍କାର (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ 1973ର 17 ଅଧିନିୟମ, ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଏହି ଉପଧାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ଶେଷ ହେବା ପରେ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆବେଦନ, ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ସୀମା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ।

ଆହୁରି ଉଲ୍ଲେଖଥାଉ ଯେ, ଏହି ଉପଧାରା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଆବେଦନ, ଯଦି ଏହା 1965 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ 30 ତାରିଖ ପରେ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା କୌଣସି ଭୂସମ୍ପତ୍ତିରେ ଅବସ୍ଥିତ କୌଣସି ଜମି ସହ ଜଡ଼ିତ ଥାଏ, ତେବେ ଓଡ଼ିଶା ଭୂ ସଂସ୍କାର (ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1975 ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଭୂସମ୍ପତ୍ତିକୁ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ତାରିଖ, ଯାହା ପରେ ହେବ, ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ । (ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି)

(3)- ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ଦେବା ସମୟରେ ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀ ଆଦେଶ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ରୟତ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେୟ କିଛି ସ୍ଥିର କରିବେ ଯାହା ଜମିର ମାନକ ଏକର ପିଛା ଆଠ ଶହ ଟଙ୍କା ହାରରେ ଗଣନା କରାଯିବ।

(4)- ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଛି ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖରେ ପାଞ୍ଚଟି ସମାନ ବାର୍ଷିକ କିଛିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ କିଛି ପରିମାଣ କିମ୍ବା ବକେୟା ଥିବା ଏହାର କୌଣସି ଅଂଶର ଦେୟକୁ ରାଜସ୍ୱ ଭାବରେ ଆଦାୟ କରାଯିବ।

ଆମେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସହ ସହମତ ଯେ ଅଧିନିୟମ 4 ର ଉପଧାରା (1) ର ଧାରା (h) ଅନୁଯାୟୀ ରୟତ ମାନ୍ୟତା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଜମି ଏକ ନିହିତ ସମ୍ପତ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏପରି ଜମି ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ (କ) ଜମି ଧାରଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କୃଷି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷ କରୁଥିବା ଜଣେ ଅସ୍ଥାୟୀ ପକ୍ଷଧାରୀ କିମ୍ବା (ଖ) ଏହାକୁ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ କିମ୍ବା ତୁରନ୍ତ ଅସ୍ଥାୟୀ ପକ୍ଷଧାରୀ ଅଧୀନରେ ରଖିଥାଏ କିମ୍ବା (ଗ) ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ତଥାପି, ଆମେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସହ ସହମତ ନୁହଁ ଯେ ଜମିର ଦଖଲ ଏଠାରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା କାରଣ ପାଇଁ ଏପରି ରୟତ ଅଧିକାର ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ନୁହେଁ।

1951 ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା, ଜମି ଉପରେ ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥିକ ଅଧିକାର, ମାଲିକାନା ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ଅଧିକାର ସମସ୍ତ ବାଧାବିଘ୍ନରୁ ମୁକ୍ତ ଥିଲା । ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପରେ ଏପରି ଜମିକୁ ନିହିତ ଜମି କୁହାଯାଏ । ଏହି ମାମଲାରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ ଉକ୍ତ ଜମି ଏକ ନିହିତ ଜମି ଥିଲା ।

1951ମସିହାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ହେବା ପରେ, ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆମେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମିର କୃଷି ସଂସ୍କାର ସମ୍ପନ୍ନୀୟ ଏକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଆଇନର ପ୍ରଣୟନ ଭାବେ ଏହାକୁ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ମଧ୍ୟସ୍ଥିକ ଅଧିକାର ଉଚ୍ଛେଦ ହେବା ପରେ, ଜମି ଉପରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଅଧିକାର ଦେବା ପାଇଁ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

"ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଅଧିନିୟମ 2 ର ଧାରା (22) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି। ଉକ୍ତ ଧାରାଟି ନିମ୍ନରେ ଉକ୍ତ ହୋଇଛି:

" (22) " ବ୍ୟାକରଣଗତ ଭିନ୍ନତା ଏବଂ ସଜାତୀୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନିଜ ପାଇଁ ଚାଷ କରିବା -

(a) ନିଜ ଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା; କିମ୍ବା

(b) ନିଜ ପରିବାରର କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା; କିମ୍ବା

(c) ନିଜ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ କିମ୍ବା ନିଜ ପରିବାରର କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ, ନଗଦ କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଫସଲ-ଅଂଶରେ ନୁହେଁ, ସେବକ କିମ୍ବା ମଜୁରୀ ଉପରେ ନିଯୁକ୍ତ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା-ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ 'ପରିବାର' ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ବ୍ୟକ୍ତି, ସ୍ୱାମୀ କିମ୍ବା ପତ୍ନୀ, ମାମଲା ଯେପରି ହେଉନ କାହିଁକି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସନ୍ତାନ, ନାବାଳକ କିମ୍ବା ସାବାଳକ;

ତେଣୁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକୃତରେ ଜମିର ଭୌତିକ ଦଖଲରେ ନାହିଁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ରକ୍ଷିତ ଅଧିକାର ଦାବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧିନିୟମ 4 ର ଉପଧାରା (1) ର ଧାରା (h) ଅନୁଯାୟୀ ରକ୍ଷିତ ମାନ୍ୟତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ବିଚାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦଖଲ କରିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ ।

ଦଖଲ ତାରିଖ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆମକୁ ଅଧିନିୟମ 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) କୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଧାରା 4 ର ଉପଧାରା (1) ର ଧାରା (h) ଅନୁଯାୟୀ ରକ୍ଷିତ ଅଧିକାର ଘୋଷଣା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ । ଉପଧାରା 2 ଦ୍ୱାରା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଉପୋରୋକ୍ତ ଉପଧାରା

ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵୟଃ ହୋଇଛି ଯେ ଅବଧୂକୁ ମୁଖ୍ୟ ଉପଧାରା ଅଧୀନରେ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ ହେବା ତାରିଖ ଠାରୁ ଗଣନା କରାଯିବ । ପ୍ରଥମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ଏହା ଓଡ଼ିଶା ଭୂସଂସ୍କାର ସଂଶୋଧନ 1966 (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ତାରିଖ ଠାରୁ ହେବ, ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ଓଡ଼ିଶା ଭୂସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ 1973, ଲାଗୁ ତାରିଖ ଠାରୁ ହେବ ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓଡ଼ିଶା ଭୂ ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ 1975(ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂଶୋଧନ) ଲାଗୁ ତାରିଖ ଠାରୁ ହେବ କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ନିହିତ ହେବା ତାରିଖ ଠାରୁ, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ହେବ ।

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିହିତ ଜମିର ଦଖଲରେ ନାହାଁନ୍ତି, ସେ ଏକ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯାହା ଧାରା 4 ର ଉପଧାରା (2) ରୁ ଜଣାଯାଏ । ତେଣୁ, ଦଖଲ କରିବାର ତାରିଖ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କ ରୟତ ଅଧିକାର ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ଦାବି କରିବାର ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ଏବଂ ଏହି ତାରିଖ ଉପରୋକ୍ତ ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ଵ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଥିର କରାଯିବ ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟକୁ ଏହି ମାତ୍ରାରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି ଯେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ଵ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବି ସହିତ, ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଦଖଲ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବେ । ପକ୍ଷମାନେ ନିଜସ୍ଵ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ ।

ଆବେଦନକୁ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ଵୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟତ୍ତ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

TRANSLATED BY:

Shri Jatadhari Sethi

Translator, High Court of Orissa, Cuttack